

Crna Gora
SKUPŠTINA
Odbor za zdravstvo, rad
i socijalno staranje
Broj: 00-63-12/25-46/3
EPA:485 XXVIII
Podgorica, 21. februar 2025. godine

Na osnovu člana 73 stav 5 Poslovnika Skupštine Crne Gore, Odbor za zdravstvo, rad i socijalno staranje Skupštine Crne Gore, sa 28. sjednice, održane 18. novembra 2024. godine, podnosi

IZVJEŠTAJ
SA KONSULTATIVNOG SASLUŠANJA POVODOM VIJESTI O MOGUĆEM TROVANJU
RADNIKA PORT OF ADRIA, RADNIKA LUKE BAR I, EVENTUALNO, NEGATIVNOG
UTICAJA NA ZDRAVLJE STANOVNIKA BARA

■ Odbor za zdravstvo, rad i socijalno staranje je, na 26. sjednici, održanoj 22. oktobra 2024. godine, na osnovu člana 73 Poslovnika Skupštine Crne Gore, donio Odluku o konsultativnom saslušanju povodom vijesti o mogućem trovanju radnika Port of Adria, radnika Luke Bar i, eventualno, negativnog uticaja na zdravlje stanovnika Bara, broj 00-63-12/24-41/3, od 6. novembra 2024. godine.

U skladu sa članom 73 stav 2 Poslovnika Skupštine Crne Gore Odbor je odlučio da se predmetno saslušanje održi 18. novembra 2024. godine.

U cilju pribavljanja potrebnih informacija i stručnih mišljenja, u skladu sa članom 73 stav 1 Poslovnika Skupštine Crne Gore, konsultativnom saslušanju su prisustvovala pozvana lica: dr Vojislav Šimun, ministar zdravlja, doc. dr Snežana Barjaktarović Labović, v.d. direktora Instituta za javno zdravlje Crne Gore, Zoran Vučinić, izvršni direktor Centra za ekotoksikološka ispitivanja, Ilija Pješčić, izvršni direktor „Luka Bar“ AD, Sedat Kara, izvršni direktor Port of Adria, Bar i dr Milan Gazdić, izvršni direktor Agencije za zaštitu životne sredine.

Pored navedenih lica sjednici su prisustvovali doc.dr Milena Cojić i Slađana Perišić, državne sekretarke u Ministarstvu zdravlja, dr Ognjen Delić, v.d. generalnog direktora Direktorata za zdravstvenu zaštitu, regulisane profesije i nadzor nad funkcionisanjem strukovnih regulatornih tijela u Ministarstvu zdravlja, Slavena Vuković, ekološka inspektorka u Ministarstvu ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera, Radomir Žujović, šef jedinice za mjerenje kvaliteta vazduha i terenske poslove u Centru za ekotoksikološka ispitivanja, dr

Borko Bajić iz Instituta za javno zdravlje i Gordana Đukanović, samostalna savjetnica u Sektoru za monitoring životne sredine u Agenciji za zaštitu životne sredine.

Na sjednici je detaljno analiziran problem mogućeg trovanja radnika Port of Adria, radnika Luke Bar, kao i problem mogućeg negativnog uticaja na zdravlje stanovnika Bara. U tom smislu, konstatovano je da su rezultati analize, koja je rađena kod radnika Port of Adria, a koji su imali povišenu koncentraciju olova u krvi, u granicama referentnih vrijednosti za profesionalni angažman.

Takođe, na sjednici je bilo riječi i o: radnjama i aktivnostima koje je Ministarstvo zdravlja, u okviru svojih nadležnosti, preduzelo i koje će preduzeti u cilju zaštite zdravlja zaposlenih u Port of Adria, koji imaju povećanu koncentraciju olova u krvi i njihovom upućivanju u Institut za medicinu rada "Dr Dragomir Karajović" u Beogradu, multidisciplinarnom timu Kliničkog centra Crne Gore, koji je formiralo Ministarstvo zdravlja, sa ciljem da prati stanje radnika sa povećanom koncentracijom olova u krvi, kapacitetima Centra za medicinu rada i potrebi obavljanja redovnih sistematskih pregleda zaposlenih u Luci Bar i Port of Adria, mjerenju kvaliteta vazduha, koje se sprovodi u skladu sa Pravilnikom o načinu i uslovima praćenja kvaliteta vazduha, izvorima zagađenja vazduha, mjernim stanicama za kontrolu vazduha i preduzetim aktivnostima, koje bi dovele do poboljšanja kvaliteta vazduha u Luci Bar i nabavci mobilne stanice, pretovaru, utovaru, istovaru, skladištenju, prijemu, čuvanju i otpremanju robe u Luku Bar i Port of Adria, zakonskim regulativama, zaštiti na radu zaposlenih u Luci Bar i Port of Adria, opremi i radnoj odjeći koju, u radu, koriste zaposleni u Luci Bar i Port of Adria i načinu na koji se odžava higijena te odjeće, radnoj sredini zaposlenih u Luci Bar i Port of Adria, procjeni rizika za zaštitu na radu, izloženosti riziku od trovanja olovom stanovnika koji žive u neposrednoj blizini Luke Bar, unapređenju i čuvanju javnog zdravlja, krivičnoj prijavi, koju je podnijela ekološka inspekcija, kvalitetu vazduha u drugim opštinama u Crnoj Gori, kvalitetu vazduha iznad lučkog bazena, potrebi za formiranjem registra profesionalnih oštećenja, testiranju koncentracije arsena u krvi zaposlenih u Luci Bar i Port of Adria, subvencijama koje se u kontinuitetu nude građanima kako bi se uticalo na poboljšanje kvaliteta vazduha u opštinama sa većom zagađenošću vazduha.

II Dr Vojislav Šimun, ministar zdravlja naveo je da su rezultati analize, koja je rađena kod radnika Port of Adria, a koji su imali povišenu koncentraciju olova u krvi, pokazali da je koncentracija olova u krvi u granicama referentnih vrijednosti za profesionalni angažman. Takođe, naveo je da je Ministarstvo zdravlja, nakon dobijenih rezultata analize, stupilo u kontakt sa Institutom za medicinu rada „Dragomir Karajović“ iz Beograda, sa ciljem da se detaljno provjeri zdravstveno stanje šest radnika sa najvećom koncentracijom olova u krvi. Kazao je da su detaljne analize zdravstvenog stanja upućenih radnika pokazale da se radi o hroničnoj eksponiranosti i nije bilo dokaza da je došlo do ugrožavanja njihovog zdravstvenog stanja. Takođe, kazao je da je Ministarstvo zdravlja formiralo multidisciplinarni tim u Kliničkom

centru Crne Gore, sa ciljem da prati stanje ostalih radnika sa povećanom koncentracijom olova u krvi. Istakao je da je Ministarstvo zdravlja pojačalo kadrovske kapacitete Službe medicine rada u Domu zdravlja Bar sa tri specijaliste medicine rada, za obavljanje kontrolnih pregleda radnika Port of Adria i radnika „Luke Bar“ AD. Na kraju, naglasio je da su radnici, kod kojih su analize pokazale povećanu koncentraciju olova u krvi, bezbjedni i da su dobrog zdravstvenog stanja.

Slavena Vuković, ekološka inspektorica u Ministarstvu ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera istakla je da ekološka inspekcija, koja funkcioniše u sklopu Ministarstva ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera, prati dešavanja kod oba pravna lica na teritoriji Luke Bar. Takođe, istakla je da se, po nalogu ekološke inspekcije, u prethodnom periodu, vršilo mjerenje kvaliteta ambijentalnog vazduha. Navela je da je pravno lice „Luka Bar“ AD preduzelo aktivnosti na skraćanju transporta rude preko teritorije Luke Bar i pristupilo izmjeni prakse da se ruda istovara u zatvorenom skladištu, kako bi se smanjila povišena koncentracija metala za koju je, Centar za ekotoksikološka ispitivanja, utvrdio da postoji na mjernim mjestima M1 i M2.

Doc. dr Snežana Barjaktarović Labović, v.d. direktora Instituta za javno zdravlje Crne Gore pojasnila je da je Institut za javno zdravlje Crne Gore institucija tercijarnog nivoa zdravstvene zaštite koja obavlja zdravstvenu i naučno – istraživačku djelatnost, čija je misija očuvanje i unapređenje zdravlja građana, kroz kontinuirano praćenje, analizu i unapređenje zdravstvenog indikatora u saradnji sa drugim relevantnim institucijama. Takođe, pojasnila je da Institut za javno zdravlje Crne Gore ima značajnu ulogu za bezbjedno upravljanje hemikalijama kroz kontrolu zdravstvene ispravnosti hrane, predmeta opšte upotrebe, zdravstvene ispravnosti vode za piće i površinskih i otpadnih voda. Istakla je da laboratorija Instituta za javno zdravlje Crne Gore, koja se nalazi u Centru za higijenu i zdravstvenu ekologiju, raspolaže sa savremenom opremom i stručno osposobljenim kadrom, što su preduslovi da se uspostave metode za izradu analiza iz bioloških uzoraka. Takođe, istakla je da medicinsku pomoć i zbrinjavanje pacijenata pružaju hitne medicinske pomoći, bolnice i Klinički centar Crne Gore ali da Institut za javno zdravlje Crne Gore vodi evidencije o svim dijagnozama trovanja, a podaci se objavljuju u Statističkom godišnjaku. Na kraju, naglasila je da je zdravlje građana prioritet i da Institut za javno zdravlje Crne Gore, kroz naučno istraživački rad, preventivne aktivnosti i saradnju sa relevantnim institucijama, doprinosi očuvanju i unapređenju javnog zdravlja.

Zoran Vučinić, izvršni direktor Centra za ekotoksikološka ispitivanja naveo je da Centar za ekotoksikološka ispitivanja, u skladu sa članom 7 stav 1 tačka 2 Zakona o zaštiti vazduha, vrši sprovođenje godišnjeg programa praćenja kvaliteta vazduha na mjernim mjestima u državnoj mreži uspostavljenoj za praćenje kvaliteta vazduha, osim na mjernim mjestima za praćenje prekograničnog zagađenja vazduha i alergnog polena. Takođe, naveo

je da se jedna od stanica za mjerenje kvaliteta vazduha nalazi u Baru u blizini Sportske dvorane Topolica, da su svi dobijeni podaci od 2011. godine javno dostupni i da se nalaze na web sajtu Agencije za zaštitu životne sredine. Istakao je da su podaci sa mjernih stanica Centara za ekotoksikološka ispitavanja vlasništvo Agencije za zaštitu životne sredine. Takođe, istakao je da se na mjernim stanicama, tokom jedne godine, vrši ravnomjerno raspoređeno mjerenje kako bi se zadovoljio kriterijum od minimum 14% vremenske pokrivenosti mjerenja. Kazao je da je Centar za ekotoksikološka ispitavanja 2013. godine, na zahtjev pravnih lica „Luka Bar“ AD i Port of Adria, vršio povremena mjerenja kvaliteta vazduha, u skladu sa Elaboratom o procjeni uticaja na životnu sredinu. Takođe, dodao je da Centar za ekotoksikološka ispitavanja, od oktobra 2021. godine, na tri mjerna mjesta u Baru (naselje Stara ambulanta, upravna zgrada Luke Bar i Sportske dvorane Topolica) sprovodi mjerenje suspendovanih čestica PM10 sa analizom na sadržaje teških metala. Naveo je da je Centar za ekotoksikološka ispitavanja, na zahtjev pravnog lica Port of Adria, u trajanju od osam sedmica tokom četiri godišnja doba tokom 2021, 2022. i 2023. godine, na jednom mjernom mjestu (izlazna rampa iz kruga Port of Adria), vršio mjerenje kvaliteta vazduha. Na kraju, naveo je da su, u toku tekuće godine, realizovana mjerenja kvaliteta vazduha, u tri ciklusa po dvije sedmice, na lokaciji prema naselju Stara stanica.

Ilija Pješčić, izvršni direktor „Luka Bar“ AD objasnio je da je Luka Bar 2008. godine podijeljena na dvije kompanije „Luka Bar“ AD (kojoj je pripao manji dio luke i 556m² obale gdje mogu da pristanu tri broda) i Kontejnerski generalni tereti (kojima je pripalo samo srce Luke). Naveo je probleme sa kojima se „Luka Bar“ AD susrijetala, od kada je on preuzeo rukovođenje „Luka Bar“ AD, kada su u pitanju prijem, čuvanje, pretovar, utovar, transport, skladištenje i otpremanje robe. Takođe, naveo je da je, od 2021. godine, kada je preuzeo rukovođenje „Luka Bar“ AD, primat stavljen na zaštitu na radu i zdravlje zaposlenih. Istakao je da je „Luka Bar“ AD uložila 1,3 mil.€, kako bi se smanjio negativan uticaj na životnu sredinu koji je mogao da izazove pretovar rude nikla sa Kosova. Na kraju, naveo je da je prioritet „Luka Bar“ AD pretovar rude uglja iz Nikšića, koji čine 90% prihoda.

Sedat Kara, izvršni direktor Port of Adria, naglasio je da je od 2014. godine, nakon privatizacije jednog dijela Luke Bar, novi vlasnik, u opremu i infrastrukturu uložio oko 15 mil.€, što je uticalo na poboljšanje uslova zaštite na radu i zaštite životne sredine. Takođe, naglasio je da se u Port of Adria vrši pretovar robe koja je zapakovana, a jedina rasuta roba, čiji se pretovar vrši u zatvorenom skladištu, je olovni koncentrat i cink. Kazao je da se u Port of Adriji poštuju prava radnika i da radnici, ne samo da imaju kvalitetnu opremu kao zaštitu na radu već, u skladu sa Pravilnikom o zaštiti na radu, prolaze obuke za opasne terete. Na kraju, naglasio je da se kod zaposlenih utvrdila povećana koncentracija olova u krvi na osnovu redovnih pregleda, koje zaposleni prolaze, a ne na osnovu pojave simptoma koji bi ukazivali na moguće trovanje.

Dr Milan Gazdić, izvršni direktor Agencije za zaštitu životne sredine, istakao je da je jedna od nadležnosti Agencije za zaštitu životne sredine briga o kvalitetu vazduha. Takođe, istakao je da Agencija za zaštitu životne sredine ima devet stanica za mjerenje kvaliteta vazduha, po evropskim standardima, ravnomjerno raspoređenih na teritoriji Crne Gore, čiji se servis obavlja svake godine. Naveo je da Agencija za zaštitu životne sredine ima u planu da, u naredne dvije godine, obnovi kompletnu mrežu stanica za mjerenje kvaliteta vazduha, koje će biti u skladu sa standardima Evropske unije. Saopštio je da je Agencija za zaštitu životne sredine pozvana od strane Evropske agencije za zaštitu životne sredine da bude njen punopravan član, jer je među prvim agencijama evropskih država koja je dostavila GHG izvještaj. Takođe, saopštio je da Agencija za zaštitu životne sredine vrši redovno izvještavanje međunarodnih institucija i da se sva mjerenje koja Agencija za zaštitu životne sredine sprovodi, tokom 365 dana, nalaze na njenom web sajtu. Istakao je da su rezultati sa mjerne stanice u Baru pokazali da je Bar jedan od crnogorskih gradova sa najboljim kvalitetom vazduha. Kazao je da, u skladu sa Zakonom o odgovornosti za štetu u životnoj sredini, kvalitet vazduha nije jedan od faktora koji može da uzrokuje štetu životne sredine. Takođe, kazao je da je članom 4 Zakona o odgovornosti za štetu u životnoj sredini definisano da je šteta u životnoj sredini šteta pričinjena zaštićenim vrstama biljaka, životinja i gljiva i prirodnim staništima, vodama i zemljištu.

U raspravi, povodom predmetne teme, učestvovali su članovi Odbora: dr Jevto Eraković, Albin Ćeman, dr Vladimir Dobričanin, mr Boris Mugoša i Bojana Pićan.

Takođe, u raspravi su učestvovali poslanik Vladislav Bojović, koji je, u skladu sa članom 65 stav 2 Poslovnika Skupštine Crne Gore, prisustvovao kao zamjena poslanice Jelene Kljajević i poslanica Radinka Ćinćur i poslanik dr Elvir Zvrko koji su, sjednici Odbora, prisustvovali u skladu sa članom 55 stav 2 Poslovnika Skupštine Crne Gore, u svojstvu zainteresovanih poslanika.

Izlaganja članova Odbora za zdravstvo, rad i socijalno staranje, kao i lica pozvanih na konsultativno saslušanje, sadržana su u zapisniku sa 28. sjednice Odbora.

PREDSJEDNIK ODBORA
Drazen Petrić

